

Saksgang		
Utvalg/Styre	Møtedato	Saksnr
Kommunestyre	15.09.2011	047/11

Organisering av arbeidet med Lofoten vannområde

Saksopplysninger:

Bakgrunn og problemstilling:

I perioden 2010–2015 skal det utarbeides en regional forvaltningsplan for alt vann i Nordland. Planen skal utarbeides i tråd med *vannforskriften*, som er Norges implementering av EUs vanddirektiv. Hovedmålet er å sikre god miljøtilstand i alt vann, både vassdrag, grunnvann og kystvann. Med god miljøtilstand menes økologisk og kjemisk tilstand som ligger nærmest mulig naturtilstanden, og denne tilstanden bestemmes av en del fastsatte kriterier.

Arbeidet følger en organisering der kommunene i Nordland er organisert i 10 vannområder. I tillegg til kommune Røst inngår kommunene Vågan, Vestvågøy, Flakstad, Moskenes og Værøy i vannområde Lofoten (deler av Hadsel inngår også). Arbeidet skal ledes av lokale vannområdeutvalg bestående av berørte kommuner og regionale sektormyndigheter. Ved inndelingen i vannområder er det tatt utgangspunkt i naturgitte forhold, som hele eller deler av nedbørsfelt, fjorder og kystområder. I tillegg er det lagt vekt på eksisterende samarbeidsformer mellom kommunene i vannområdene.

Kommunalt forankring av arbeidet er viktig. Arbeidet vil også foregå på tvers av kommunegrenser og fagområder. Disse forholdene taler for at det er behov for å ansette en prosjektleder i vannområde. Prosjektlederens hovedansvar vil være å drive prosessen. Stillingen finansieres gjennom et spleiselag mellom kommunene i vannområde og Nordland fylkeskommune. Rådmannsutvalget er enige om at Røst kommune skal ha vertskommunefunksjonen for dette arbeidet.

Bakgrunn

EUs rammedirektiv for vann (Vanddirektivet) er banebrytende for europeisk vannforvaltning. Hovedmålet er å sikre god miljøtilstand i alt vann, både vassdrag, grunnvann og kystvann. Med god miljøtilstand menes økologisk og kjemisk tilstand som ligger nærmest mulig naturtilstanden, og denne tilstanden bestemmes av en del fastsatte kriterier.

I Norge er direktivet implementert i en egen forskrift, "*Forskrift om rammer for vannforvaltningen*" (vannforskriften). Vannforskriften trådte i kraft 01.01.2007. Denne beskriver blant annet hvordan arbeidet med helhetlig vannforvaltning skal organiseres. Formålet med forskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannressursene.

Forskriften skal sikre at det utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogrammer med sikte på å oppfylle miljømålene. Samtidig skal den også sørge for at det fremskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for å kunne gjennomføre dette arbeidet.

Forskriften er hjemlet i tre lover:

- forurensningslovens §9,
- vannressursloves §9 og §65
- plan- og bygningslovens (pbl) §3-6, §8-1 og §9-7.

Fylkeskommunen er regional planmyndighet etter plan- og bygningsloven. Fylkeskommunen er også vannregionmyndighet etter vannforskriften. Vannforskriften er blant annet hjemlet i pbl §3-6. Denne paragrafen omhandler *felles planleggingsoppgaver*. Her er arbeidet med samordnet vannplanlegging omtalt.

I vannområdet Ranfjorden ble det i perioden 2007-2009 gjennomført en pilot for arbeidet med gjennomføringen av vannforskriften (Fase 1). Dette arbeidet resulterte i en egen forvaltningsplan med tiltaksprogram som ble vedtatt av fylkestinget i Nordland i 2009. Planen ble godkjent ved kongelig resolusjon i juni 2010. Arbeidet med slike piloter ble gjennomført i alle vannregionene i Norge.

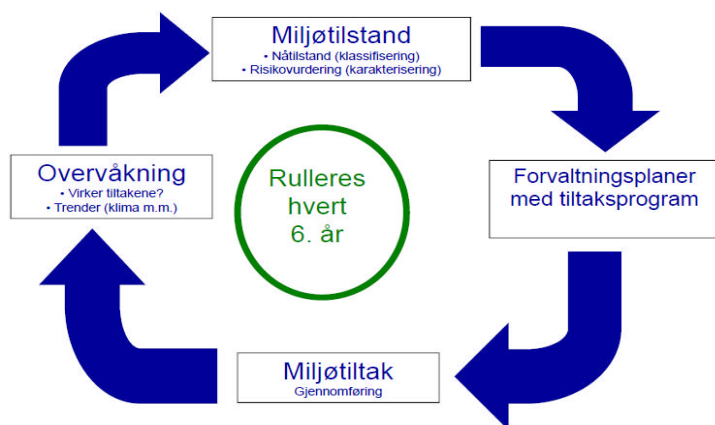
Problemstilling

Arbeidet etter vannforskriften følger av seksårige sykluser (fig 1). I perioden 2010 – 2015 skal det utarbeides en felles regional plan med tilhørende tiltaksprogram for hele Nordland. Dette arbeidet har følgende fremdriftsplan:

2010–2012 - Organisering og kunnskapsbygging

2012–2014 – Utvikling av mål og tiltak

2014-2015 – Høring, vedtak og godkjenning av forvaltningsplanen

Forvaltningsplanen er et virkemiddel for å nå en målsetting om god økologisk og kjemisk tilstand i alle vannforekomster i fylket innen 2021. Planens tiltaksprogram skal inneholde tiltaks som skal settes inn der man ser at miljømålet ikke kan nås. Tiltakene skal utarbeides og gjennomføres gjennom samhandling. I de vannforekomstene hvor forholdene er gode, skal man også sørge for at tilstanden ikke forverres. Det vil være behov for omfattende og kostnadskrevenende tiltak innen flere sektorer. Ansvar for gjennomføring og finansiering av tiltak påligger den sektor som forårsaker belastningene på vannmiljøet. Kommunene vil i så måte være ansvarlig for finansiering og gjennomføring av tiltak innen egne sektorer.

TABELL 1. HØRINGER I PLANPROSESSEN HVOR BERØRTE PARTER I VANNOMRÅDENE ER HØRINGSPART

Aktivitet	Arbeidsperiode	Høring	Vedtak
Karakterisering og klassifisering	2012		
Vesentlige utfordringer		Høsten 2012	Tidlig 2013
	2011-2012		
Tiltaksanalyse	2012-2013		
Forvaltningsplan med tiltaksanalyse	2013 – 2014	Høsten 2014	Innen utgangen av 2014

Kommunene skal bidra både til å kartlegge miljøtilstanden i sin kommunene, og analysere hvilke tiltak som må gjennomføres for at hele vannområde skal få et godt vannmiljø. Kommunen skal også sørge for en tiltaksutredning innenfor de områder de er sektormyndighet innen, som for eksempel:

- Drikkevannsforsyning
- Kommunalt avløp og utslipp fra spredt bebyggelse
- Utslipp og avrenning fra landbruket
- En fornuftig og bærekraftig arealbruk
- Ikke konsesjonspliktig småkraft

Arbeidet etter vannforskriften krever derfor at kommunen aktivt bidrar i arbeidet med kunnskapsgrunnlaget og planleggingsarbeidet. Uten medvirkning fra lokale myndigheter knyttet til kunnskapsinnhenting og utarbeidelse av tiltak, vil den regionale planen ha liten virkning. Kommunene har særlig mye kunnskap om forholdene i vannforekomstene, hva som påvirker dem og hvilke rettigheter og interesser som knytter seg til dem. Kommunene er også en viktig arena for folkelig mobilisering og engasjement. Dessuten vil mange av kompromissene, samordningen og den endelige tilpasningen av politiske vedtak også til slutt skje i kommunen. Det er også i kommunene tiltakene som skisseres i det regionale tiltaksprogrammet skal gjennomføres.

**TABELL 2. MILEPÆLER OG ARBEIDSOPPGAVER FOR ARBEIDET I HVERT VANNOMRÅDE I
NORDLAND**

ÅR					2012			
	2011							
Kvartal	1	2	3	4	1	2	3	4
Innhenting av kunnskap om tilstand, påvirkning og risiko								
Økonomiske analyser/trender								
Skaffe en oversikt over vesentlige vannforvaltningsutfordringer i vannområdene								
Lokale tiltaksanalyser								

Gjennom å delta i dette arbeidet vil kommunen selv kunne være med å påvirke hvordan det skal være i sin kommune, hvilke verdier som veier tyngst, etc. Den ferdige forvaltningsplanen, samt pågående kunnskapsinnhenting vil også bidra positivt ved at kommunen både får bedre oversikt og kunnskap om vannet i egen kommune. Den samlede kunnskapen vil også være et godt verktøy for en bærekraftig og effektiv forvaltning av kommunens vannressurser. Eksempler på områder hvor dette vil kunne bidra positivt i kommunal saksbehandling og forvaltning er:

- Behandling av uslippsøknader
- Problemstillinger tilknyttet landbruket
- I arbeidet med overordnede planer, herunder konsekvensutredninger

Kostnader og finansiering av prosjektleder

Nordland fylkeskommune innvilger støtte inntil kroner 150.000,- for arbeidet i perioden ut 2012. Videre tilskudd fra fylkeskommunen ut over 2012, avhenger av årlige tildelinger fra Direktoratet for naturforvaltning.

Det foreslås følgende kostnads- og finansieringsplan for perioden 2011-2012:

<i>Kostnader;</i>		<i>Finansiering;</i>	
Lønn prosjektleder	250.000,-	Nordland fylkeskommune	150.000,-
Kontor, reise, møter, bevertning etc.	50.000,-	Kommunene i vannområdet	150.000,-
Sum	300 000,-	Sum	300 000,-

Vurdering

Utarbeidelse av regionale planer krever lokal forankring. Når det gjelder utarbeidelse av en forvaltningsplan for alt vann i fylket, vil dette være helt avgjørende. Vannet eies og brukes lokalt. Kommunene er en viktig sektormyndighet innenfor en rekke felt som omhandler vann. Dette knyttet til vann- og avløp, landbruk, arealbruk og forurensning.

Basert på erfaringer fra pilotarbeidet i Fase I, har det vist seg formåltjenlig å opprette vannområdeutvalg i vannområdene. I disse vannområdeutvalgene bør alle kommunene i vannområde og regionale sektormyndigheter være representert.

Det har også vist seg svært nyttig å knytte en prosjektstilling til dette arbeidet. Erfaringer fra arbeidet til nå, viser at det er behov for minimum en 0,5 stilling per år til dette arbeidet. Prosjektlederen vil kunne skape den nødvendige oversikten på tvers av kommunegrenser og fagområder samt å ha nødvendig tid til å drive prosessen fremover. Finansieringen av en slik prosjektleder må skje gjennom et spleiselag mellom Nordland fylkeskommune og kommunene i vannområdet.

Konklusjon:

Det innledes et samarbeid mellom kommunene i Lofoten for å løse denne oppgaven.

Rådmannens innstilling:

1. Vannområdeutvalget i vannområde Lofoten konstitueres som et samarbeid mellom de berørte kommunene Røst, Værøy, Moskenes, Flakstad, Vestvågøy og Vågan.
2. Røst kommune utpekes som vertskommune i vannområde Lofoten. Røst kommune har arbeidsgiveransvar for en prosjektleder for arbeidet i perioden fram til utgangen av 2012. Stillingen kan forlenges og stillingsbrøken økes, dersom ytterligere finansiering kommer på plass.
3. Værøy kommune avsetter kroner 25.000 som kommunens bidrag til samarbeidet for perioden fram til utgangen av 2012.

15.09.2011 KOMMUNESTYRE

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

KS-047/11 Vedtak:

1. Vannområdeutvalget i vannområde Lofoten konstitueres som et samarbeid mellom de berørte kommunene Røst, Værøy, Moskenes, Flakstad, Vestvågøy og Vågan.
2. Røst kommune utpekes som vertskommune i vannområde Lofoten. Røst kommune har arbeidsgiveransvar for en prosjektleder for arbeidet i perioden fram til utgangen av 2012. Stillingen kan forlenges og stillingsbrøken økes, dersom ytterligere finansiering kommer på plass.
3. Værøy kommune avsetter kroner 25.000 som kommunens bidrag til samarbeidet for perioden fram til utgangen av 2012.